

1. Jaké děti jsou přijímány na waldorfskou školu?

Waldorfské školy jsou zásadně otevřeny pro všechny děti nezávisle na jejich víře, barvě pleti, pohlaví a výši příjmu rodičů. Rodiče se nejprve účastní podrobných rodičovských informačních večerů a poté se koná přijímací pohovor s jednotlivými dětmi. Také ve vyšších ročnících je možný přestup z jiné školy na školu waldorfskou.

2. V čem se waldorfské školy vůbec liší od jiných škol?

Waldorfské školy u dětí a dospívající mládeže vyváženě rozvíjejí rozumové, kreativní, umělecké, praktické a sociální dovednosti. Vyučování probíhá formou epoch. Od první třídy se žáci učí dvěma cizími jazyky. Chlapci a děvčata společně v hodinách ručních prací pletou, háčkují a šijí, v řemeslech řežou, kovají a brousí. V umělecké výchově zvládají více hudebních nástrojů, sborový zpěv a dramatickou výchovu. Narozdíl od jiných státních škol děti nepoužívají hotové učebnice, které nevyhovují dynamickému pojetí výuky. Vytvářejí si vlastní pracovní sešity a učí se používat encyklopedie, atlasy i jinou literaturu.

3. Musí být dítě umělecky nadané, aby mohlo být přijato na waldorfskou školu?

Ne, nemusí. Waldorfská škola je vhodná pro všechny druhy nadání. Žáci na této škole samozřejmě také malují, kreslí, modelují a sochaří; nejde ale přitom až tak o výsledek, spíše se jedná o určitý proces. Na tomto procesu si žáci procvičují rozmanité schopnosti až po čistě uměleckou tvorbu. Waldorfské učitelé usilují o to, aby vyváženým způsobem rozvíjeli rozum, kreativitu a osobnost žáka.

4. Není tomu tak, že mají na waldorfské škole místo především děti s poruchami učení?

Rozhodně ne. Pro děti s poruchami chování či učení existují speciální waldorfské školy, tzv. léčebné zvláštní školy. Ostatní waldorfské školy jsou určeny stejnému spektru dětí jako jakýkoliv jiné státní školy s tím rozdílem, že waldorfská pedagogika oslovuje také jejich schopnosti sociální, řemeslné a umělecké.

5. Je pravda, že se na waldorfské škole neznámkuje a nepropadá?

I když se waldorfská škola zřiká hodnocení známkami, učitelé samozřejmě opravují všechny žákovské práce. Při tomto hodnocení nevyužívají známky, nýbrž slovy formulují individuální pokroky či nedostatky žáků. Waldorfská pedagogika se řídí podle vývojových fází dítěte, proto není rozhodující jen stav vědomostí, nýbrž celkový vývoj člověka. Od první do deváté třídy zůstávají žáci podle možností v daném třídním kolektivu, i když jejich výkony přechodně zaostávají. Nikdo tedy nepropadá.

6. Co se rozumí epochovou výukou?

Vyučování hlavních předmětů (matematika, mateřský jazyk a literatura, čtení, fyzika, chemie, přírodopis, dějepis, zeměpis a další) probíhá v tzv. epochách – dvouhodinových vyučovacích blocích, které se dělí na část rytmickou, vyučovací a vyprávěcí. Po dobu 3 až 4 týdnů rozvíjí učitel jedno dané téma (např. matematické operace, stavba domu, dějiny Řecka). Tímto způsobem se mohou intenzivněji zabývat daným tématem učiva. Základní dovednosti jako psaní, čtení a počítání si žáci upevňují i mimo epochovou výuku, tedy průběžně celý rok, a k tomuto účelu jsou vyhrazeny i tzv. cvičební hodiny.

7. Proč mají žáci po dobu celé devítileté školní docházky stejného třídního učitele?

Děti se mohou zdravě rozvíjet v takovém kolektivu, který se bude vyznačovat stálostí a jistým rytmem. Abychom jim v tomto ohledu mohli být spolehlivou oporou, doprovází waldorfský třídní učitel svou třídu podle možností po celých devět let během hlavního vyučování, které zahrnuje první dvě školní hodiny ve formě epochové výuky. Přitom se se svými žáky velmi dobře seznámí, a může tak individuálně posoudit jejich silné a slabé stránky.

8. Může vůbec jeden učitel kvalifikovaně vyučovat všechny předměty?

Waldorfský učitel musí projít speciálním studiem, které ho připraví na zvláštní požadavky vyučování na waldorfské škole. Třídní učitelé vyučují po dobu několika týdnů každé ráno během prvních dvou vyučovacích hodin daný předmět (= epochová výuka). Poté vyučují oborové učitelé tělocvik, cizí jazyky, eurhythmii, hudbu a řemesla. Na prvním stupni se nejedná o množství čistě odborných znalostí, nýbrž o to, aby si žáci vytvořili živý vztah k vyučované látce, aby vnímali, čím jsou a co právě prožívají.

9. Bez známek a bez propadnutí ... jsou pak děti vůbec motivovány k učení?

Protože se výuka na waldorfské škole zaměřuje vždy na danou vývojovou fázi žáka a je spojena s jeho aktuální životní situací, vyskytuje se problém nízké motivace jen zřídka. Iniciativu nevyvíjejí děti na základě tlaku učitele, nýbrž ze své vlastní, zdravé motivace.

10. Co je to eurytmie?

Eurytmie je umění pohybu, které je vyučováno ve všech ročních. Na rozdíl od gymnastických, pantomimických nebo tanečních pohybů, které mohou být vytvářeny zcela volně, existuje v eurytmii pro každé písmeno a tón jasně daný tělesný projev. Ve vokální eurytmii např. žáci svým pohybem těla vyjadřují, jaké vokály v básni "žijí"; v tónové eurytmii se pohybem vyjadřena hudební kompozice intervalu tónů.

11. Hrají přírodní vědy na waldorfské škole vůbec nějakou roli? A jak si waldorfská škola stojí s výukou informatiky?

Na waldorfské škole jsou přírodní vědy zastoupeny stejně vyváženě jako ostatní předměty. Předmět „informatika“ je pevnou součástí výuky na waldorfské škole, přičemž pedagogové kladou důraz především na to, aby se děti před tím, než se seznámí s virtuálním světem, důvěrně seznámily se světem přirozeným a se svými sociálními a tvůrčími schopnostmi.

12. Waldorfské školy se nazývají „svobodnými školami“. Znamená to, že jsou zde děti vychovávány antiautoritativně?

Ne. Waldorfské učitelé na prvním stupni naopak budují vztah, který je postaven na přirozené autoritě učitele ke svým žákům. Děti hledají své hranice. Jen tehdy, jestliže jsou si díky dospělým vědomy těchto hranic, se cítí na jedné straně jistě a na druhé straně vnímají také vlastní individuální osobnost. Během jednotlivých vývojových fází se samozřejmě mění také vztah mezi učitelem a žákem.

13. Není waldorfská pedagogika něco jako blažená procházka „růžovým sadem“? Dokáží se žáci vůbec později vypořádat s tvrdou realitou?

Praxe ukazuje, že právě žáci waldorfských škol jsou ceněni později i v dalších vzdělávacích institucích. Ve škole, kde nejsou osloveny pouze intelektuální schopnosti, se mohou od první třídy rozvíjet klíčové kvality jako týmová práce, kreativita a schopnost přemýšlet v souvislostech. Absolventi základních waldorfských škol studují a pracují úspěšně ve všech oborech.

14. Kdo byl Rudolf Steiner a co má společného s waldorfskou pedagogikou?

Rudolf Steiner byl rakouský filozof, který v roce 1919 založil první waldorfskou školu ve Stuttgartu. Tato myšlenka vzešla od Emila Molta, sociálně angažovaného majitele firmy Waldorf Astoria, který chtěl zřídit školu pro děti svých zaměstnanců. Obsah a metody waldorfské pedagogiky vycházejí z vědomostí R. Steinera o zákonitostech vývoje dítěte a dospívající mládeže. Kromě pedagogiky našly duchovně vědecké výzkumy R. Steinera uplatnění také v biologicko-dynamickém zemědělství, lékařství, architektuře a umění.

15. Jsou žáci na waldorfské škole vyučováni ideologicky?

Waldorfské učitelé usilují o výchovu svobodných lidí, nevštěpují jim tedy určitý světový názor. Spíše usilují o rozvinutí vloh svých svěřenců do té míry, aby byli v dospělosti schopni vlastní orientace, samostatného, odpovědného a sociálně pozitivně zaměřeného jednání. Waldorfské školy nepreferují žádné vyznání. Samotné duchovně vědecké smýšlení Rudolfa Steinera není předmětem vyučování.

Více informací naleznete na
www.waldorfcz.cz

15 otázek k waldorfské škole